A turisztikai egységek és ezek számvitelének sajátosságai

PETE ISTVÁN – VOLKÁN ILDIKÓ RÉKA

1. A turizmusról és turisztikai egységekről általában

A turizmus olyan komplex jelleggel bíró tevékenységi terület, amely magába foglalja több gazdasági terület sajátos termékeinek és szolgáltatásainak összességét, biztosítva a szolgáltató és turista közti kapcsolatot az igényelt szolgáltatások eladása révén.

A turizmus, mint a láthatatlan kereskedelem egy komplex formája, a világon az egyik legfontosabb kereskedelmi tevékenységgé nőtte ki magát, amely a szabadidő eltöltésének megszervezésével és lebonyolításával, a turisták utaztatásával foglalkozik az adott helységben, más országon belüli és külföldi programok keretében az igényeknek minden szempontját figyelembe véve.

A turizmus mint társadalmi jelenség szerkezeti felépítésének elemei:

– dinamikus elem, ami az utazásban konkretizálódik;

– statikus elem, mely az utazás rendeltetési helyében nyilvánul meg, ami a turista állandó lakhelyén kívüli helység;

– mulandó elem, ami abban nyilvánul meg, hogy a turista csak rövidebb időre hagyja el lakhelyét utazás, kikapcsolódás, pihenés vagy kezelés céljából;

– nem anyagias jellegű elem, melynek lényege, hogy a turista utazása idején nem végez fizikai munkát.

Az utóbbi években a turizmusnak egy újabb formája, az agro- és a faluturizmus jelent meg. Ez falusi környezetben zajlik és már a XIX. században is gyakorolták Svájcban, majd később Franciaországban, Németországban, Spanyolországban, Ausztriában és más európai országokban.

Romániában az agroturizmus az 1970-es években jelent meg. A szakértők különbséget tesznek agroturizmus és faluturizmus között, viszont mindegyik turizmusfajta összetett gazdasági tevékenységnek tekinthető, mely a szolgáltatások fejlesztése folytán a falusi gazdaságok megélhetését biztosítja.

A turizmus magába foglalja mindazon gazdálkodóegységek összességét, vállalatokat és a turistaipart, felszereléseket és adottságokat, melyek a turistaszolgáltatásokat végzik.

A turistaszolgáltatások lehetnek:

– elszállásolási eszközök és szolgáltatások,

– közélelmeztetési egységek és szolgáltatások,
– kongresszusi, előadási szolgáltatások és ellátások,
– kikapcsolódási egységek és felszerelések,
– szállítás,
– turistainformációs irodák,
– turizmusszervező ügynökségek,
– körutazási szervezők és közvetítők,
– az egészséget szolgáló turizmusnak szánt egészségügyi egységek,
– szállítóeszköz-bérlés és -kölcsönzés,
– turisztikai szolgáltatásokat célzó kereskedelmi tevékenységek.

A turisztikai egységek által nyújtott szolgáltatások turisztikai termékek formájában jelennek meg. Ha ezek a szolgáltatások egy turisztikai program keretében vannak egybefoglalva, időben és térben elhatárolva egy bizonyos turisztikai területet tekintve, akkor ezek együttesen a turisztikai tevékenységet alkotják. A turisztikai szolgáltatók az igénybevevőkkel kialakított kapcsolatok érdekében olyan művelet elvégzésére vállalkoztak, amelyek biztosítják a turisztikai tevékenységek korrekt és hatékony megvalósítását, lebonyolítását.

A turisztikai egységek tevékenysége változatos, főképpen szolgáltatásokban nyilvánul meg, és a következőképpen csoportosíthatjuk:

1. Utazási irodák, turisztikai ügynökségek, melyek magukba foglalják:

– a pihentető és gyógykezelési turisztikai tevékenységeket (a gyógykezelésre és pihenésre szolgáló beutalójegyek eladásából, az egység saját tulajdonában lévő pihenő- és gyógykezelési helyeinek értékesítéséből és a turizmus részéről elfogadott, panziókban lévő helyek eladásából) illetve

– az ország lakosainak külföldre való utaztatását;

2. A turisták elszállásolásának tevékenysége, magába foglalva:

– a tulajdonképpeni elszállásolást (szállodai tevékenység) különböző elszállásolási egységek által: szállodák, motelek, fogadók, turisztikai villák, menedékházak) és

– a kiegészítő szolgáltatásokat a turisták számára: postai szolgáltatásokat, egyénre szabott szolgáltatásokat (fodrászat, borbélyműhely, vegytisztító, bérlések), gyógykezeléseket, szórakozási lehetőségeket;

3. Saját szállítási eszközeivel megoldott vendégszállítás;

4. Árukereskedelmi tevékenység, mely magába foglalja a más kereskedelmi egységeken keresztül történő közétkeztetést, áruértékesítést;

5. Termelési tevékenységek, melyek lehetnek**:**

– cukrászlaboratóriumok, pékségek,
– élelmiszertermékek gyártása (sütödék, húsfeldolgozók),
– más termelésjellegű tevékenységek.

A turisztikai termékeknek három fontos tulajdonságuk van: a rugalmatlanság, a kiegészíthetőség és a vegyes összetételűség (heterogenitás).

A *rugalmatlanság* abból ered, hogy a turisztikai termékek kevésbé tudnak alkalmazkodni a rövid és hosszú távon kialakult keresletváltozáshoz. Rövid távon a turisztikai termékek, szolgáltatások nem halmozhatóak fel, a kereslet csökkenése vagy növekedése, az árak esetében nem jelent nagyobb változásokat, csak alig érzékelhetőt. Hosszú távon a turisztikai termékek függenek az infrastruktúrától, a létező szállítási és elszállásolási lehetőségektől.

A *kiegészíthetőség* az egyik fő jellemzője a turisztikai termékeknek, mely nem egy szolgáltatásból tevődik össze, hanem altermékek kiegészítő alcsoportjainak összességéből. A kiegészíthetőség mint termékjellemző feltételezi a turisztikai termék meglétét és annak jó minőségét. Egyetlen szolgáltatás elégtelensége az összes többi közül, melyek a turisztikai terméket képezik, befolyásolja a végtermék minőségét.

A *vegyes összetétel* azt jelenti, hogy tulajdonképpen lehetetlen teljesen egyforma turisztikai szolgáltatásokat nyújtani. Egy minőségi különbség mindig létezhet, úgy, ahogy a turisztikai termékek, szolgáltatások természete állandó. Minden esetben a turisztikai termékek képzése több fázison keresztül valósul meg, amely több hónapos periódust ölel fel, de akár több évet is magába foglalhat a nagytételű pénzügyi ráfordításokat igénylő beruházások esetében.

2. A turisztikai tevékenység jellegzetességei

A turisztikai tevékenység sajátosságai és jellegzetességei láthatóan és határozottan megkülönböztetik a turizmust a gazdaság más ágazataitól. A turisztikai termékek értékesítése olyan gazdálkodóegységek létrehozását eredményezi, melyek különböznek a többiektől, befolyásolják ezek szerkezeti-működési felépítését, a könyvvitel megszervezését.

A turizmus legfontosabb jellegzetességei:

1. A turisztikai tevékenység komplex jellege – a turistáknak nyújtott szolgáltatások sokszínűségéből, változatosságából ered (elszállásolás, étkeztetés, szállítás, gyógykezelés, kirándulások stb.). A turisztikai tevékenység által nyújtott szolgáltatások a turisztikai terméket alkotják, melynek megjelenítése a könyvvitelben költségek és jövedelmek formájában tör-

ténik. Ugyanakkor a szolgáltatások típusaira és fajtáira való leosztása lehetővé teszi a vezetők számára a költségek és bevételek meghatározását és elemzését.

A turisztikai tevékenységet turisztikai ügynök végzi, aki felelős a tevékenység hatékony körülmények közti megvalósításáért – a turisztikai ügynök egyben vagyonkezelő is akkor, amikor pénzt, utazási jegyeket, csekket vagy más értékpapírokat kezel. A könyvvitelben ezek adósaként jelennek meg, ameddig nem számol el a rábízott értékek felhasználásával, melynek időpontja megegyezik a turisztikai tevékenység befejeztével. Mivel minden igazoló bizonylat az ügynök kezében van az utazás ideje alatt, a költségek könyvviteli számlákban való bejegyzésére a turisztikai tevékenység befejezése után kerül sor.

2. *A turisztikai tevékenységek relatív rövid időtartamúak* – ami azt eredményezi, hogy egy bizonyos hónapban megkezdett tevékenység még ugyanabban a hónapban véget is ér. Így a költségek és bevételek erre a periódusra eső részei is ennek megfelelőek, ezért lehetőség nyílik az eredmény és gazdasági hatékonyság meghatározására mindegyik turisztikai tevékenység esetében. Ha a turisztikai tevékenység a periódus végén még folyamatban van, akkor ezeket előre megállapított költségekként vezetik be a könyvvitelbe.

3. *A technikai-anyagi alap teljes mértékben való kihasználása érdekében a turisztikai cégek a gyakorlatban számukra olyan előnyös szerződéseket kötnek partnereikkel a turisztikai szolgáltatások díjának előzetes kifizetését illetően, melyek segítségével a ki nem használt technikai kapacitások negatív hatásait ellensúlyozni tudják.* Mivel a szolgáltatások tényleges értéke különbözhet az előre befizetett összegektől, vagy a turisztikai tevékenység elmarad, a befizetések jövedelemként való lekönyvelése a turisztikai tevékenység befejezése után történik meg.

4. *Olyan fizetőeszközök használata, melyek garantálják a biztosított szolgáltatások ellenértékének behajtását (voucherek és hitelkártyák).*

A vouchereknek két fajtáját különböztetjük meg:

a) *Szolgálati voucher*: külföldi kezelő által használt dokumentum, melyben megállapítja azoknak a szolgáltatásoknak a méretét, minőségét, módját, amelyekre jogosultak a voucherrel rendelkező turisták. A szolgálati voucher a partner turisztikai vállalatok közti elszámolás báziseszközének is számít, a megkötött szerződések esetében.

b) *„Gift" voucher*, amelyen keresztül a belföldi kibocsátó cég kéri, hogy a turisztikai egység az országban élő fizikai személy számára bizonyos pénzösszeget utaljon át rokonok, barátok, belföldi vagy külföldi ismerősök részéről.

A külföldön kibocsátott vouchert a romániai turisztikai ügynök visszatartja a vállalatnál a szolgáltatás számlázása érdekében, majd a turistának egy bizonylatot nyújt át, amely igazolja,

hogy részesülhet a kért szolgáltatásokban a kitűzött turisztikai egységnél. Azokat a szolgáltatásokat, melyekben a turista részesülhet, a voucher hátlapján tüntetik fel „a voucher értékének függvényében nyújtott szolgáltatások" megfogalmazásban, és a turisztikai ügynök vagy az idegenvezető, illetve a turista (abban az esetben, ha nem csoportos kirándulásról van szó) aláírásával hitelesítik a dokumentumot. A vouchert vagy a valutafizetési meghagyást az ügynök a tevékenység elszámolásakor adja át a turisztikai egységnek. Abban az esetben, ha a turista a voucheren feltüntetett szolgáltatások mellett még más kiegészítő szolgáltatásokat is igényelt, akkor egy quittung nyugtát készítenek.

A turisztikai szolgáltatások változatossága iránti igény a szolgáltatások elszámolásának és a könyvvitelben való megjelentetésének módjait is meghatározza. A szervezett turizmusban az elszámolási mód a két szerződő fél között bankon keresztül történik, míg a nem szervezett turizmus estében a turistáktól előzetes pénzbehajtás formájában, majd a befizetett összegeket kiigazítják az igénybe vett szolgáltatások arányában. A szervezett turizmusban, ha a turisztikai szolgáltatások biztosításában más szolgáltatóegységek is részt vesznek, a turisztikai szolgáltatási tevékenység költségeit és bevételeit csak a szerződést készítő cégnél tartják nyilván. A nem szervezett turizmus esetében a költségek és bevételek annál a vállalatnál vannak nyilvántartva, amely a turisztikai szolgáltatást nyújtja és az ebből származó díjakat bevételezi. Más szolgáltatók tevékenységének költségét nem tartják nyilván mint turisztikai tevékenységköltséget, hanem mint olyan költséget, melyet a turisztikai egység visszakövetel a szolgáltatóvállalattól.

Több turisztikai egység részvétele a turisztikai tevékenység végrehajtásában szükségessé tette, hogy az egyik a szervező turisztikai egység szerepét töltse be, a többiek pedig a szolgáltatások teljesítésével foglalkozzanak. Ilyenkor a bevételeket és a költségeket csak a szervezőegység könyvelésében tartják nyilván, a szolgáltatóegységek viszont visszaigénylik a nyújtott szolgáltatásaik ellenértékét a szervezőegységtől.

3. A számvitel megszervezése és vezetése a turisztikai egységekben

A számviteli tevékenységekről általában

A kereskedelmi-turisztikai gazdálkodóegységek biztosítják a termelők és a fogyasztók közötti kapcsolatot, a termékek gazdasági körforgását, a szolgáltatások változatosságát. Az 1991/82[1]-es számviteli törvény és annak kiegészítései alapján a kereskedelmi társaságok kötelesek saját számviteli és könyvelési tevékenységeket megszervezni és vezetni, azaz pénzügyi és vezetői számvitelt vezetni.

[1] Az 1991/82-es könyvelési törvény és annak 2004/70-es kormányrendelete és 2004/420-as törvény általi javított változata, mely a 2004.10.28-i 993. Hivatalos Közlönyben volt publikálva.

A turisztikai vállalkozások esetében is a számvitel eleget kell tegyen a törvény nyújtotta definíciónak, azaz biztosítania kell az eszözök, kötelezettségek és (saját) tőke, valamint a jogi és természetes személyek tevékenysége során elért eredmények mérését, értékelését, megismerését, irányítását és ellenőrzését, valamint a vállalkozás pénzügyi helyzetével, pénzügyi teljesítményével és cash-flow-jával kapcsolatos *információk* kronologikus és szisztematikus feljegyzését, feldolgozását, közzétételét és megőrzését mind a belső szükségletre, mind pedig a jelenlegi és potenciális befektetők, pénzügyi és kereskedelmi hitelezők, vevők, közintézmények és egyéb *felhasználók* számára.

A turisztikai egységek könyvvitelének megszervezése teljes mértékben függ ezek szervezési felépítésétől, profiljától, méretétől, a rendszerben való részvételétől. A társaság nagysága, az alegységek száma és ezek területi szétszórtsága meghatározó tényezők az alkalmazott könyvviteli rendszer kiválasztásában. A kis és kevés alegységgel rendelkező cégek esetében központosított könyvviteli rendszert alkalmaznak, melynek jellemzője, hogy a könyvelés vállalati szinten létrehozott iroda által van megszervezve, ahol feldolgozzák az elsődleges könyvviteli bizonylatokat. A több alegységgel és széles területi megoszlással rendelkező nagy cégek esetében az alegységeknek önálló könyvviteli osztályuk van, ahol a könyvelést akár az alegység összesítő-ellenőrző kimutatás elkészítéséig végzik el, majd vállalati szinten létrehozott könyvviteli osztályon elkészítik a cég összesítő-ellenőrző kimutatását, ezt követően pedig a mérleget és a pénzügyi jelentéseket.

Az adatfeldolgozás során pontos képet kell alkotni az egyes vagyonrészek állományáról és azok alakulásáról, valamint a gazdasági események időrendi sorrendben való elszámolásáról. Mindezek az idősoros, valamint a számlasoros elszámolás jellegzetes eszközeivel (Könyvviteli Napló, Főkönyv) segítségével valósulnak meg.

Egy másik fontos tényező pedig az analitikus nyilvántartás és könyvelés feladata. A részletezettség több mindenre kiterjedhet, a következők szerint:

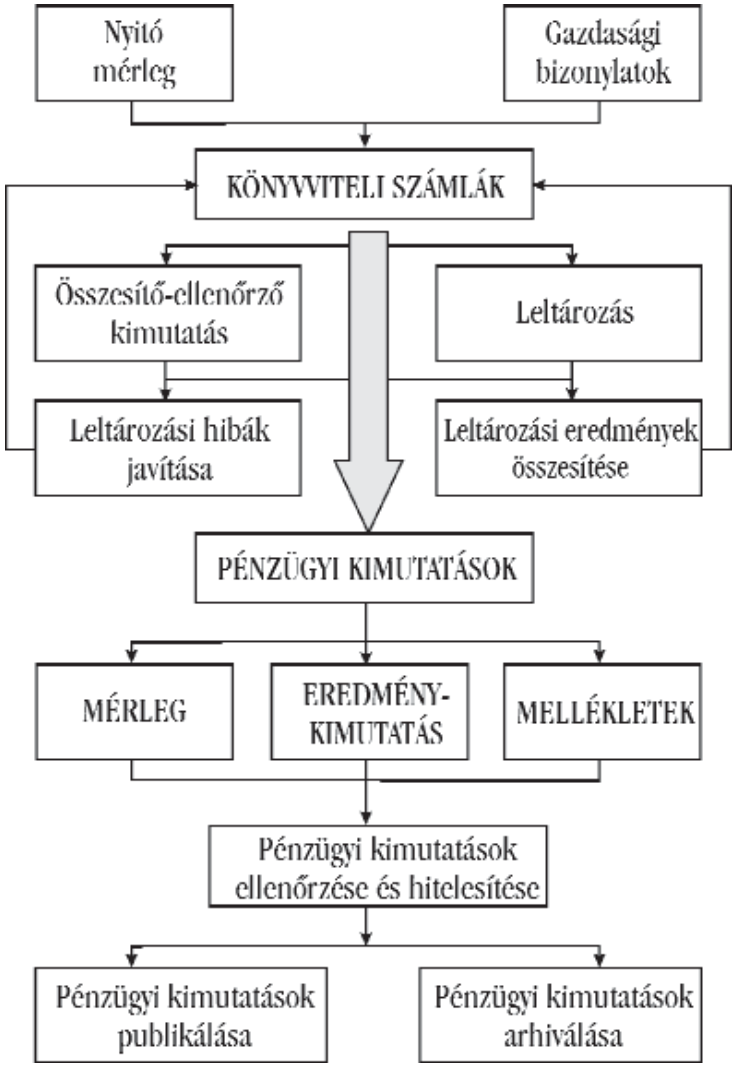
– *mennyiségi nyilvántartás*, mely az anyagi jellegű eszközök és azok természetes pénzegységben való raktári nyilvántartására vonatkozik;

– mélyen tagolt *értékbeli nyilvántartás*, mely pl. a vevők és a szállítók, a partnerkapcsolatok nyilvántartására vonatkozik;

– *mennyiségi és értékbeli nyilvántartás*, mely a mennyiségben is mérhető eszközök részletezett mennyiségi és értékbeli nyilvántartására vonatkozik.

A gyakorlatban a könyvviteli munka során a kétféle nyilvántartás – az analitika és a szintetika – szorosan összekapcsolódik és egymásra épül.

Minden esetben az adatfeldolgozási ciklus a következő szakaszokat fogja át:

1. ábra. A könyvviteli információk feldolgozásának ciklusa

A vállalkozás nagyságától függetlenül minden turisztikai vállalkozás a 2005/1752-es pénzügyminisztériumi rendelet (PMR) értelmében készíti el, egységes szabály szerint, beszámolóját (pénzügyi kimutatásait).

Az éves pénzügyi kimutatások a következőket tartalmazzák:

– mérleg,
– eredménykimutatás,
– saját tőke módosulásának kimutatása,
– cash-flow kimutatás,
– számviteli politikák és kiegészítő mellékletek.

Ezen pénzügyi kimutatások segítségével a begyűjtött adatok és információk felhasználhatóbakká válnak, valamint olyan formát és tartalmat kapnak, amely során elérhetőbbek lesznek a felhasználók számára. Ezáltal megvalósul az érintettek információigényének kielégítése is a gazdasági döntések meghozatalában.

Költségszámítás a turisztikai vállalkozásokban

A turisztikai termékek, szolgáltatások, tevékenységek kínálata költség, értékesítése pedig bevétel formájában van számszerűsítve és a könyvvitelbe bevezetve:

– turisztikai költségek – a turisztikai termék, szolgáltatás, tevékenység összetevőinek költségei;

– turisztikai jövedelem – a turisztikai termék és szolgáltatások értékesítéséből származó bevétel.

A turisztikai termék tulajdonságai befolyásolják a turisztikai költség és bevétel szerkezetét, a könyvvitelbe való bejegyzését.

A turisztikai termékek legjellemzőbb tulajdonságai és ezek hatása a vezetői és a pénzügyi számvitelre a következő táblázatban foglalható össze:

1. táblázat. A turisztikai termékek tulajdonságainak hatása a költségek és bevételek könyvvitelére

Turisztikai termék tulajdonságai	A költségek és bevételek könyvelésére való hatása
Több termékből tevődik össze: – szállítás – étkeztetés – étkeztetés – elszállásolás – szórakozási lehetőség stb.	A könyvvitelben a turisztikai termék létrehozásában szereplő minden egyes termék költségének és bevételének megjelenítése, az üzleti forgalom és a költségek kiszámolására használt könyvviteli szintetikus és analitikus számlákat ezek figyelembevételével kell létrehozni és alkalmazni
A termék létrehozásában együttesen jelen vannak és fontos szerepet játszanak a különböző technológiák: – ipari – kereskedelmi – közétkeztetési – posta és távközlési – szállítási stb.	A különböző technológiákra és szervezési elemekre külön-külön jellemző költségelemek bevezetése a könyvvitelbe

Turisztikai termék tulajdonságai	A költségek és bevételek könyvelésére való hatása
A termék összetételében szerepelnek olyan termékek, melyek nem leltározhatók: szállítóeszközök, szállodai helyek stb.	A szerkezetileg állandó költségek különálló bejegyezése a vállalat könyvvitelébe, a tényleges turizmusból származó bevételek mértékének arányában
A termékek fogyasztása, igénybevétele a turisták jelenlétét feltételezi	A számvitelbe külön jegyzik be a turisztikai reklámköltségeket és ezek ésszerűsítését a turisztikai potenciál használtsági fokának függvényében
A termék előállítása és fogyasztása egy időben zajlik	A turisztikai termékek könyvelésére nem használnak készletszámlákat
A termék elfogyasztása esetében nincs maradéktermék, legtöbb ami megmarad: emlék, ismeretség, tapasztalat stb.	A könyvelésben nem használják a maradékérték számlákat
– Az összetevő termékek egymással való helyettesíthetősége (pl. repülővel való utazás helyett vonattal való utazás választása, szállodaszoba helyett kemping választása stb.) – A termékek átalakítása és igazítása a turisták kívánságaihoz (pl. csak szállás biztosítása, csak étkezés biztosítása, mellékszolgáltatások igénybevételére való esély)	Mind a pénzügyi, mind a vezetői számvitel megszervezésében rugalmasságra van szükség, a költségek és bevételek hű megjelenítése érdekében, valamint a turisták által igényelt termékkombináció biztosítása érdekében

Árak és díjak megállapítása a turisztikai szolgáltatások esetében

Köztudott dolog, hogy a piacgazdaságban az eladási árképzés a kereslet-kínálat függvényében történik, és ennek elfogadása a teljes kereskedelmi költség megállapításától indul. A turisztikai szolgáltatások árának és díjainak képzésének kiindulópontja a:

– beszerzési költség – amely a turisztikai termékek, szolgáltatások és tevékenységek összetevőinek jellemzője, valamint a

– feldolgozási és kereskedelmi költség – másképpen az előbbiek turisztikai költségei.

Az eladási ár vagy díj meghatározása érdekében a fenti teljes kereskedelmi költségekhez hozzáadódik a szolgáltató vagy termelő leszámított nyeresége is. A tervezett és tényleges nyereség

a piaci verseny szintjén valósul meg, és általában a következő két szélsőség között váltakozik:

– Ha a turisztikai egység olyan piacon fejti ki tevékenységét, ahol kevés vagy egyáltalán nincs versenytárs, akkor az árakat a saját költségei függvényében állapítja meg, megnövelve egy bizonyos jövedelmezőségi szinttel.

– Ha a turisztikai egység olyan piacon tevékenykedik, ahol nagy a konkurencia, és az árakat a versenyhelyzet alakítja a kereslet és kínálat függvényében vagy szabályozások által, akkor nincs lehetősége szabadon megállapított áraknak, a cég ebben az esetben összehasonlítja az előirányzott árak költségeit a piaci árakkal, meghozva az erre vonatkozó döntését. Ebben a helyzetben meg kell szervezni minden tevékenységre, termékre külön-külön a költségek ellenőrzését, a jövedelmezőségi szintet annak érdekében, hogy dönteni lehessen a tevékenység folytatásáról vagy abbahagyásáról.

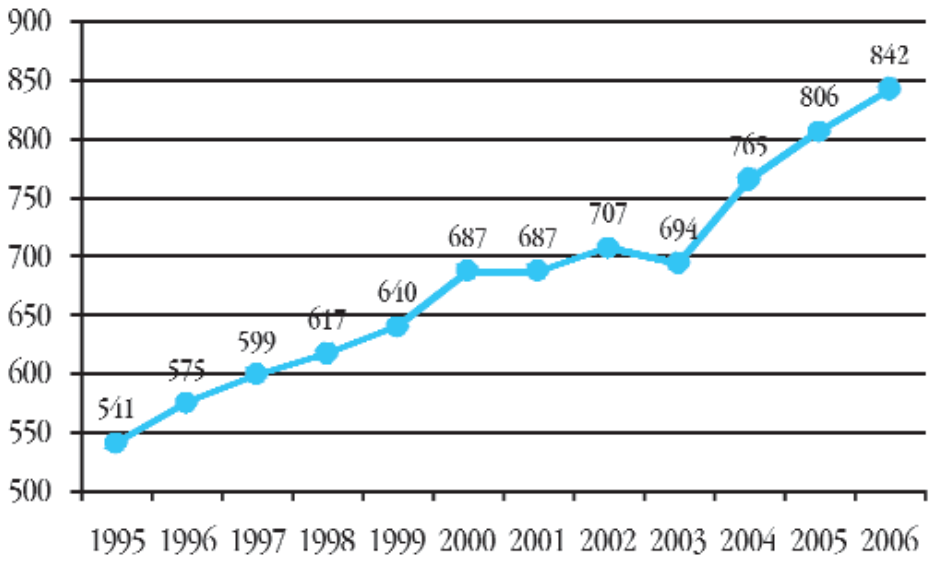
Ahhoz, hogy az eladási árak megállapítására használt módszereket és technikákat ellenőrizni tudjuk, fontos ismerni azokat a tényezőket, amelyek befolyásolják és meghatározzák ezeket:

– az árak ellenőrizhető tényezői: a termék költsége, eladási és forgalmazói költségek, marketingköltségek, a termék minőségének és a cég arculatának megőrzésére folyósított költségek, termékértékesítés reklámköltségei stb.

– az árak független tényezői: a piacon levő árszint, a kereslet és kínálat helyzete a piacon, a verseny helyzete stb.

4. A turizmus jövője a Turisztikai Világszervezet nézőpontja szerint

A Turisztikai Világszervezet (World Tourism Organization) felmérései alapján a nemzetközi turizmus jövedelmeiből (kevésbé a nemzetközi szállítást illetően) 1990-ben ez a jövedelem 230 milliárd dollárt tett ki az 1975-ös évhez viszonyítva, amikor ez csak 40,7 milliárd dollárt eredményezett. A nemzetközi turizmus méreteit tekintve, ez évről évre egyre nagyobb forgalmat és nagyobb bevételeket eredményez, 2006-ban az átlagos turistaforgalom 4,5%-kal növekedett. Ezért 2006-ban a turizmust tekintve újból rekordteljesítménynek lehetünk tanúi. 2005-ben a turisták száma 806 millió volt, 2006-ban ez 36 millióval több. Ebből 17 millió Európába utazott, 12 millió Ázsiába és a csendes-óceáni térségbe, 3 millió Észak-Afrika és Amerika területére, míg 2 millió Közel-Keletre.

Forrás: World Tourism Organization (UNWTO)

2. ábra. A nemzetközi turistaforgalom növekedése 1995–2006 között

A nemzetközi turizmusnak hosszú távon való fejlesztése érdekében mindinkább szükség van olyan gazdaságpolitikák elfogadására, amelyek megengedik olyan közvetítő hálózat kialakítását, amely kapcsolatot tud teremteni több ország turisztikai egységei közt, főleg a turisztikai szempontból fejlődő és fejlett országok esetében.

A nemzetközi turisztikai piac korlátozott fejlesztésével szemben a Turisztikai Világszervezet előirányzatai figyelembe veszik:

a) a turisztikai termékek jobb piaci alkalmazkodásának kifejlesztése a következők által:

– üzletkötési turizmus fejlesztésével,

– sport- és kulturális turizmus fejlesztésével (ezen belül is a rövid időtartamú turizmust véve figyelembe),

– a turisztikai kínálat a harmadik életkorban lévők igényeihez való alkalmazkodása révén,

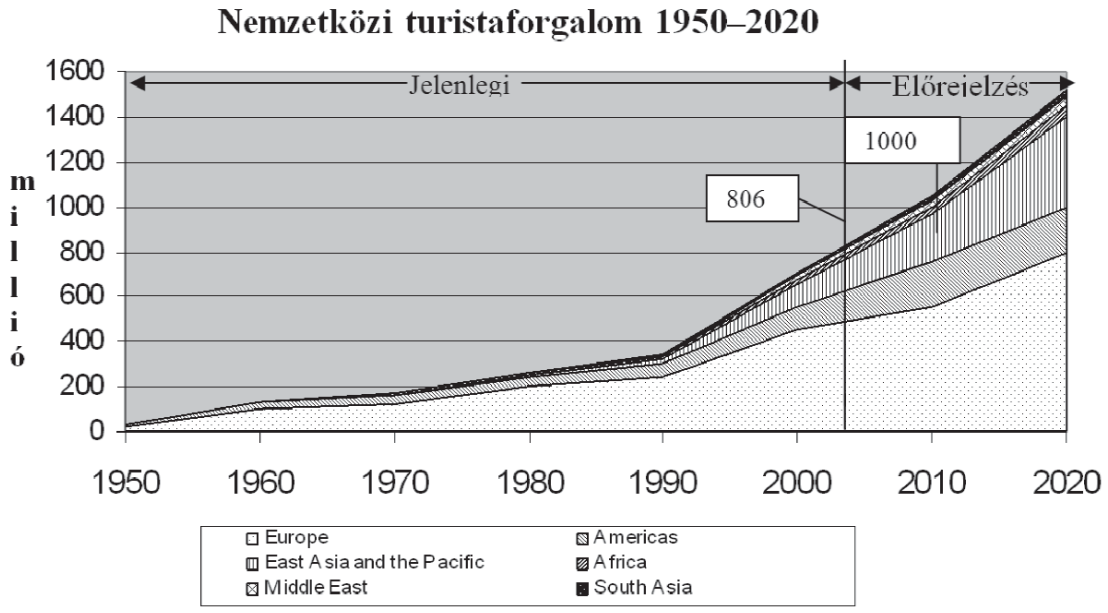
– gyógyturizmus fejlesztése által.

b) hogy állandóan javítsák, fejlesszék és reklámozzák minden ország turisztikai sajátosságait, a minőség tanulmányozását, az eredetiséget és versenyképességet tekintve stratégiájuk alapjául.

A nemzetközi turizmus gazdasági tétje meghatározza a közhatalmak egyre nagyobb beavatkozását a turisztikai piac gazdasági mechanizmusaiba, azzal a gondolattal, hogy ki le-

hessen használni a külföldi turisták érkezése okozta direkt és indirekt hatásokat. Ilyen módon az állam szerepe azon gazdaságpolitikák megszabása, amelyek direkt és indirekt módon befolyásolják a szolgáltatások költségeit, főképpen az ár- és hitelpolitikákat tekintve. Ezekkel párhuzamosan megfigyelhető, hogy a szelektív adóügyi politikáknak is gyakran pontos célkitűzései vannak, amelyek direkt módon a turisztikai szektort célozzák meg. A beruházások finanszírozása is fontos annak érdekében, hogy a turisztikai szektor mozgatórugója legyen a gazdasági életnek.

Az előrejelzéseket figyelembe véve, 2007-ben a fejlődés ugyancsak látványos lesz, több mint 0,5%-kal nagyobb 2006-hoz képest, és 2020-ig a szakértők a turizmust a jövő üzleteként emlegetik. Régiókra lebontva, az előrejelzések szerint 2020-ban a turisták száma eléri majd az 1,6 billiót, melyből 1,2 billió régión belül utazó turista, míg 378 millió hosszútúrás turista. A legnagyobb befogadó Európa lesz 717 millió turistát jegyezve, őt követik majd Kelet-Ázsia és a csendes-óceáni térség (397 millió), Afrika, Közel-Kelet és Dél-Ázsia.

Forrás: World Tourism Organization (UNWTO), www.unwto.org

3. ábra. A turistaérkezések eddigi és várható mérete a világ fontosabb részeiben

2. táblázat. Nemzetközi turistaáramlás növekedésének mértéke a főbb kontinenseken

Régiók nemzetközi turistaforgalma (millió)						
	Viszonyítási év	Előrejelzés		Átlagos éves növekedési ráta (%)	Arány (%)	
	1995	2010	2020	1995–2020	1995	2020
Összesen	**565,4**	**1006,4**	**1561,1**	**4,1**	**100**	**100**
Afrika	20,2	47	77,3	5,5	3,6	5
Amerikai kontinensek	108,9	190,4	282,3	3,9	19,3	18,1
Kelet-Ázsia és csendes-óceáni térség	81,4	195,2	397,2	6,5	14,4	25,4
Európa	338,4	527,3	717	3	59,8	45,9
Közép-Kelet	12,4	35,9	68,5	7,1	2,2	4,4
Dél-Ázsia	4,2	10,6	18,8	6,2	0,7	1,2
Nemzetközi (a)	464,1	790,9	1183,3	3,8	82,1	75,8
Egyéb (b)	101,3	215,5	377,9	5,4	17,9	24,2

Jegyzék:

a) Minden olyan intraregionális turistaforgalom, amelynek származási országa ismeretlen.

b) Minden olyan forgalom, ami nem intraregionális.

Forrás: www.unwto.org

Irodalomjegyzék

Cosmescu I.: *Turismul – fenomen complex contemporan.* Editura Economică, București, 1998

Dumbravă P. – Sucală L. – Pop I.: *Contabilitatea de gestiune.* Presa Universitară Clujană, Cluj–Napoca, 2003

Győrffy A.: *Szállodatan.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004

Iordache M. C.: *Perspectivele turismului românesc în dinamica turismului mondial.* Teză de doctorat, A.S.E., București, 2004

Minciu R.: *Economia turismului.* Editura Uranus, București, 2000

Niță I. – C. Niță: *Piața turistică a României.* Ed. Ecran Magazin, Brașov, 2000

Pântea I. P. – Pop A. (szerk.): *Contabilitatea financiară a întreprinderii.* Ed. Dacia, Cluj Napoca, 2004

*** 1991/82-es számviteli törvény (Legea contabilității Nr. 82/1991)

*** 2005/1752-es pénzügyminisztériumi rendelet

www.unwto.org